соціалізації людей з особливими потребами / Н. А. Теплова // Простір і час сучасної науки : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (22–24 жовтня 2009 р.). – К. : ТОВ «ТК Мегатом», 2009. – Ч. 3. – С. 1–11.
7. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов. – К. : Соцінформ, 2004. – 200 с.

Яна Швецова

КАЗКА ЯК ТЕРАПЕВТИЧНИЙ МЕТОД ПОДОЛАННЯ СТРАХІВ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Казки завжди були ефективним засобом впливу на свідомість особистості. Міфи, перекази, притчі і легенди традиційно доносили до маленької дитини, що починає процес власної соціалізації через занурення у джерела світової культури істини про відмінності добра і зла, розуміння найпоширеніших проблем і способів їх раціонального рішення, структурі суспільства та світу, зажинах людини з природою, про своє місце та призначення в цьому світі. З раннього віку, коли дитина лише починає усвідомлювати зміст людського мовлення, – вона оточена казками в різних видах: від маленьких оповідок до побутових притч. Саме родина та найближче оточення є першим осередком, через який казка входить в життя та свідомість дитини, здійснюючий виховний, формуючий, дидактичний та терапевтичний влив навіть свідомі зусилля тих, хто її транслює. Тому розповідання повчальних історій, притч, казок відносять до найдавніших методів практичної психології який спочатку використовувався людиною на інтуїтивному рівні.

Проте, сучасна родина, що є відбитком структури та сутності суспільства доби глобалізації, комп'ютерізації та постмодерну, не сприяє формуванню у дитини, що формує власне Я як стрижень особистості, підвалин впевненості в собі, оптимізму, стабільності тощо. [3, с. 85]. Як наслідок – активне продукування та закріплення на рівні поведінки та типу світобачення страхів різного типу та потужності. Таке явище потребує результативних методів корекції, які надавали б відчутний стійкий ефект.

До використання казок в якості виховного, дидактичного та психотерапевтичного методу звертались у своїй творчості відомі закордонні та вітчизняні науковці: Е. Фромм, Е. Берн, Е. Гарднер, Х. Дікманн, А. Менегетті, Астремська І., М. Осоріна, Є. Лісіна, Р. Азовцева, Л. Шик, Е. Мосіна, І. Шалімова.

Як метод психологічної корекції, сучасна казкотерапія з'явилася лише 20 років тому. Психотерапевтичні казки спочатку розглядатися як на

метод особистісного розвитку, який об'єднує в собі різні форми і прийоми навчання. Проте, практика їх застосування в контексті звичних завдань, дала підстави поширити коло використання казок. Насьогодні терапія за допомогою казки є одним з напрямків арт-терапії, безліч психологічних проблем піддається такому незвичайному лікуванню [6, с. 169].

За останні часи питання діагностики та корекції дитячих страхів набули важливого значення, оскільки статистика кількості та різновидів дитячих страхів є невтішною [3, с. 84]. В зв'язку з означеним, гостро постає необхідність комплексного підходу до вирішення проблеми подолання дитячих страхів, зокрема, з залученням родини як найбільш природнього середовища для дитини дошкільного віку. Казкотерапія – це метод, у якому казкова форма застосовується для інтеграції особистості, розвитку її творчих здібностей, удосконалення взаємодії з навколишнім світом [5, с. 227]. Насьогодні в науковій літературі різних галузей (педагогіка, психологія, психотерапія, методика навчання, соціологія, тощо) – детально розроблено та представлено в теоретичному плані види казкотерапії, принципи використання та функції. Проте, залишається недостатньо розробленим такий напрямок вивчення казкотерапії та потенціалу казок, як методи їх впровадження в практику роботи з дошкільниками [1; 3; 6].

Теоретично обґрунтовано та практично доведено, що казкотерапія сприяє розвитку активності; самостійності; емоційності; творчості та зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку. Позаяк у казці детально викладається певна схема дій, що послідовно виконуються, дитина має наявну можливість засвоїти зв'язок між причиною і наслідками, а отже – сформувати власний погляд на події, прогнозувати власну модель поведінки для запобігання небажаним подіям у власному життя надалі.

За твердженням науковців – практиків, казка в ранньому та дошкільному віці повинна бути наочно: запропонований дітям матеріал має містити в собі певний потенціал, аби можна пограти в казку. Конспекти комплексних занять мають бути побудованими на матеріалах окремих казок, що рекомендовані Базовою програмою розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» та відповідають певним віковим особливостям кожної дитини або групам дітей, відповідно кожне заняття має містити свою мету, а текст доповнюватися ілюстраціями і завдання, іграми та вправи, що допомагають в реалізації основних змістовних ліній розвитку дитини та як будь – яка гра розкріпачують, знімають втому, напруження, емоційну нестабільність тощо [4, с. 125].

Аналіз науково-методичної літератури з означеної теми [1; 3; 4; 6] дозволив нам прийти до висновку, що казкотерапія відрізняється від решти методів психотерапії тим, що психологічна дія відбувається на ціннісному рівні, іншими словами, добір подій в кожній з казок ґрунтується на базових життєвих цінностях: Співпраці, Істини, Любов, Вірі, Гідності, Спокою,

Ентузіазм, Доброті тощо. Декларація та підтвердження означених цінностей навіює дитини відчуття стабільності, впевненості, а отже – здійснює терапевтичний вплив.

У наш час казкотерапія набуває дедалі біль широкого визнання в колі педагогів-практиків та психотерапевтів різного рівня, залишаючись найбільш вживаною як метод в царині роботи з дітьми дошкільного віку. Означений метод має на меті реалізацію певних функцій за умови дотриманні чотирьох основних принципів його використання, а саме: донесення до свідомості дитини інформацію про базові життєві цінності у доступному, ненав'язливому, цікавому для неї вигляді; презентувати загальнолюдський принцип Життєвої Сили, що є необхідною умовою для позитивних змін в житті кожної конкретної людини та суспільства взагалі; принцип багатогранності, що розглядає будь-яку життєву ситуацію і казкову історію як кристал із безліччю граней або пиріг із безліччю шарів; зв'язок між реальностями, де, пізнаючи психічну реальність дитини, психолог допомагає їй взаємодіяти в соціальній реальності.

В свою чергу, казкотерапія як метод реалізується через наступні функції: діагностичну; прогностичну; виховну; коригувальну. Залежно від того результату, який необхідно отримати (зокрема, коригувальну, коли наявні дитячі страхи треба скорегувати та подолати), визначається ставиться певна мета, що диктує підбір конкретного типу або виду казки основні функції яких могли б допомогти в реалізації мети [5, с. 39]. Так, наприклад, діагностична функція відіграє важливу роль на первинному етапі казкотерапії. Вона дозволяє визначити стан дитини і поставити основну мету для подальшої роботи. Прогностична функція казок полягає в тому, що ми можемо побачити не тільки сьогодення людини, але і заглянути в її майбутнє. Цієї мети ми можемо досягти, аналізуючи казки разом із дитиною, даючи відповіді на її запитання. У кінцевому результаті завдяки цій функції нам відкриються особливості поведінки дитини, бачення нею навколишнього світу і стратегії її подальшої особистісної поведінки. Виховна функція дозволяє за допомогою простих сюжетів і яскравих, барвистих образів навчити дитину простих істин, сформулювати в дитині якості та властивості особистості, що потрібні їй в певний момент для розв'язання ситуації, що склалася, і знадобляться в подальшому житті. Коригувальна функція є тим кінцевим результатом, який ми хочемо отримати наприкінці казкотерапії. Вона полягає в заміні «небажаної» поведінки на необхідну. Саме за допомогою корекції в стані та поведінці дитини спостерігаються зміни на краще.

Отже, приходимо до висновку, що за умови дотримання зазначених принципів використання, казкотерапія як метод запобігання, корекції та подолання страхів у дітей дошкільного віку є одним з найефективніших методів психотерапії в педагогічній практиці.

Список використаних джерел

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник / І. В. Астремська. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 396 с.
2. Журавлики: казки, вірші, оповідання, народні пісеньки, загадки / уклад. Г. Ю. Рогінська. – Харків : ПП «Поляков В. К.», 2005. – 384 с.
3. Казкотерапія як засіб розвитку дошкільнят / Л. Л. Шалімова. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 160 с.
4. Мосина Е. С. Издательство: М.: Генезис, 2012. – 160 с.
5. Ханс Дикманн. Юнгианский анализ волшебных сказок. Сказание и иносказание. Приложение: Методы аналитической психологии. (Главы из книги) / перевод Г. Л. Дроздецкой и В. В. Зеленского; под общей редакцией В. В. Зеленского – СПб.: Академический проект, 2000. – 256 с.
6. Шик Л. А. Казкотерія в роботі з дошкільниками / Л. А. Шик. – ВГ «Основа», 2012. – 240 с.

Ірина Швирид

ДИНАСТІЯ ТЮДОРІВ У СВІТОВОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

Тюдори – це королівська династія, що правила в Англії в 1485–1603 р. Представлена ця династія правлінням кількох королів і королев: Генріх VII (1485–1509), Генріх VIII (1509–1547), Едуард VI (1547–1553), Марія I (1553–1558) та Єлизавета I (1558–1603). Тюдори змінили на англійському троні Йорків. У 1485 р. Тюдори зайняли англійський трон, поклавши край трьохвіковому правлінню династії Плантагенетів: Генріх Річмонд розбив короля Річарда III Йорка в битві при Босворті і того ж дня оголосив себе королем Англії під ім'ям Генріха VII. У січні 1486 р. Генріх VII одружився з Єлизаветою Йорк, з'єднавши тим самим династії Ланкастерів та Йорків і поклавши край війні Червоної і Білої троянд [3].

Династія Тюдорів бере початок від дворянського роду з Уельсу, який претендував на походження від давніх уельських королів. Піднесення роду заклав уельський рицар-землевласник Оуен Тюдор (бл. 1400–1461), який в 1422 р. одружився з Катериною Валуа (1401–1437), донькою французького короля Карла VI (1380–1422) і вдовою англійського короля Генріха V Ланкастера (1413–1422) [8, с. 32]. Їхній син Едмунд Тюдор (1430–1456) в 1455 р. одружився з Маргаритою Бофор (1443–1509), представницею молодшого коліна династії Плантагенетів-Ланкастерів. Від Бофорів до Тюдорів перейшло графство Річмонд. Саме син Едмунда і Маргарити, граф Генріх Річмонд (1457–1509) і став першим королем династії [10, с. 53].